

C/2024/4059

12.7.2024 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет

Предложение за директива на Съвета относно уредбата за доходното данъчно облагане на предприятията в Европа (БЕФИТ)

(COM(2023) 532 final – 2023/0321 (CNS))

Предложение за Директива на Съвета относно трансферното ценообразуване

(COM(2023) 529 final – 2023/0322 (CNS))

(C/2024/4059)

Докладчик: **Petru Sorin DANDEA**

Искане за консултация	Съвет на Европейския съюз, 14.11.2023 г. и 30.11.2023 г.
Правно основание	член 115 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	10.4.2024 г.
Приемане на пленарна сесия	24.4.2024 г.
Пленарна сесия №	587
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	179/0/4

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейски икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства непрекъснатите усилия на Комисията за създаване на обща уредба за данъчното облагане на предприятията в подкрепа на консолидирането на вътрешния пазар.

1.2. ЕИСК отбелязва, че предложенията на Комисията за ОКООКД (2011 г.) и ОООКД (2016 г.), насочени към разработване на обща данъчна основа в целия ЕС, не постигнаха политически консенсус в рамките на Съвета. Това беше взето предвид, за да се представи законодателното предложение за БЕФИТ както от политическа, така и от техническа гледна точка.

1.3. ЕИСК подкрепя решението на Комисията да предложи БЕФИТ чрез директива на ЕС, тъй като понастоящем наличието на голям брой различни национални правила води до разпокъсаност и несъответствия, което възпрепятства трансграничните дейности в рамките на вътрешния пазар поради високите разходи на дружествата за спазването на множество правни рамки.

1.4. ЕИСК отбелязва, че съгласно член 48, параграф 2 от предложението за БЕФИТ държавите членки ще имат право да добавят увеличения на данъчната основа, данъчни приспадания или данъчни стимули към разпределените им части. Въпреки че ЕИСК признава значението на предоставянето на свобода на действие на държавите членки, подобна гъвкавост би могла да бъде в противоречие с целта на Комисията за намаляване на разходите за приважване в съответствие, които тежат върху дружествата.

1.5. ЕИСК е съгласен с Комисията, че споразумението относно втория стълб може да допринесе за постигането на обща правна рамка на ЕС в областта на данъчното облагане на предприятията. ЕИСК счита, че за да се постигне действително опростяване и да се намалят разходите, БЕФИТ следва да бъде приведена в съответствие с правилата на втория стълб на ОИСП.

1.6. ЕИСК отбелязва, че макар корекциите на финансовите отчети съгласно БЕФИТ да са по-ограничени от корекциите по втори стълб, не са налице специални правила или стимули за иновационни дейности или специфични отрасли. Например остава неясно дали схемите за иновации и патентните кутии, предлагани от някои държави членки, ще бъдат запазени.

1.7. ЕИСК счита, че възможността за компенсиране на трансгранични загуби в група по БЕФИТ ще изисква разяснения както по отношение на времевите ограничения за пренасяне в бъдещи/предходни години, така и по отношение на съвместното съществуване с втория стълб. Чрез обобщаване БЕФИТ ще позволи трансграничните загуби в една държава членка да бъдат приспаднати от печалбите в друга държава членка, но това може да се окаже в противоречие с допълнителния данък по втори стълб, за да се гарантира ефективна минимална данъчна ставка от 15 %.

1.8. ЕИСК препоръчва всяко обработване на данни, свързано с рамката на БЕФИТ, да се извършва в съответствие с принципа на ОРЗД ⁽¹⁾ за „свеждане на данните до минимум“, като събирането на лични данни се ограничава до това, което е пряко приложимо и необходимо за постигане на конкретните цели на предложението за БЕФИТ, а данните се съхраняват само за минималния период, необходим за изпълнението на тези цели.

1.9. ЕИСК изразява съгласие с Комисията относно необходимостта от изясняване на няколко понятия и въпроси, свързани със законодателството в областта на трансферното ценообразуване, в опит за повишаване на сигурността и предвидимостта на правната рамка. Това би могло да намали разходите на МСП за привеждане в съответствие в ежедневните им дейности, както и потенциално да намали процесуалните и съдебните разходи.

1.10. Трябва да се отбележи, че някои от целите на предложението на Комисията вероятно могат да бъдат постигнати и чрез подобряване на Директивата относно механизми за разрешаване на спорове във връзка с данъчното облагане и че все още не е ясно как други големи трети държави ще реагират на новия подход на ЕС към трансферното ценообразуване. ЕИСК счита също така, че би било полезно да се възстанови Съвместният форум по трансферното ценообразуване, за да се обсъди как по-добре да се решават споровете относно трансферното ценообразуване в рамките на ЕС.

1.11. ЕИСК подчертава значението на внимателната оценка на разходите за привеждане в съответствие и административната тежест за дружествата, които се интересуват от предложението за БЕФИТ, така че те да разберат действителните ползи от новата уредба за предприятията в цяла Европа. Планираните от Комисията дейности за наблюдение на ефективността и ефикасността на БЕФИТ изглеждат добре насочени в това отношение (въвеждане и първоначални оперативни разходи по БЕФИТ, брой на групите от дружества, обхванати от задължението за прилагане на предложената директива, брой на дружествата, доброволно избрали да я прилагат, промени на разходите за спазване на изискванията и брой на споровете във връзка с двойно данъчно облагане).

1.12. ЕИСК отбелязва, че Комисията счита, че БЕФИТ е „значима също така от гледна точка на собствените ресурси, както е посочено в съобщението от 2021 г., озаглавено „Следващото поколение собствени ресурси за бюджета на ЕС“. Поради дългия и несигурен законодателен процес, пред който е изправен БЕФИТ, обаче е трудно да се оцени размерът на наличните ресурси във връзка с главите относно собствените ресурси, както и кога ще бъдат налични такива допълнителни ресурси.

1.13. За да се гарантира подходяща координация между БЕФИТ и конкретните национални данъчни правила, приложими в някои държави членки за субектите на социалната икономика, като кооперациите и социалните предприятия, ЕИСК призовава в БЕФИТ да се признае съществуването на такива специални фискални правила.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

2. Предложение на Комисията и контекст

2.1. Предложението на Комисията относно *уредбата за подоходното данъчно облагане на предприятията в Европа (БЕФИТ)* се занимава с нов единен набор от правила за определяне на данъчната основа на групите от дружества и има за цел да намали разходите за спазване на данъчното законодателство за големите предприятия, извършващи трансгранична дейност, като по този начин улесни националните органи при определянето на дължимите данъци.

2.2. Предложението на Комисията заменя двете предходни предложения — за обща основа за облагане с корпоративен данък (ОООКД) и за обща консолидирана основа за облагане с корпоративен данък (ОКООКД), съответно от 2011 г. и 2016 г., които бяха оттеглени поради липсата на политически консенсус. Новата рамка се основава на предишния опит от ОКООКД, международното данъчно споразумение на ОИСР/Г-20 относно глобалното минимално равнище на данъчно облагане и Директивата за втория стълб, приета в края на 2022 г.

2.3. Що се отнася до обхвата на прилагане, новите правила ще бъдат задължителни за групи, извършващи дейност в ЕС с общ годишен приход от най-малко 750 млн. евро, когато крайното предприятие майка притежава най-малко 75 % от правата на собственост или от правата, даващи право на печалба. Член на групата по БЕФИТ трябва да достига тези прагове без прекъсване през цялата данъчна година. Други по-малки групи — например групи от МСП, които извършват трансгранична дейност — могат да изберат да участват, при условие че изготвят консолидирани финансови отчети.

2.4. По-конкретно предложението на Комисията ще включва общи правила за изчисляване на данъчната основа на равнище субект. Всички дружества, които са членове на една и съща група, ще определят данъчните си основи в съответствие с общ набор от данъчни корекции във финансовите си отчети.

2.5. Обобщаването на данъчната основа на равнище група в ЕС е от решаващо значение за функционирането на новата уредба. Данъчните основи на всички членове на групата ще бъдат обобщени в една данъчна основа. Това дава възможност за трансгранично компенсиране на загубите, тъй като загубите ще бъдат автоматично приспаднати от трансграничните печалби. Понастоящем подобно облекчение е възможно само в редки случаи и може да доведе до свръхоблагане на печалбите на групата, като обезкуражи предприятията да извършват трансгранична дейност на вътрешния пазар.

2.6. След това обобщената данъчна основа ще бъде разпределена въз основа на преходно правило за разпределение, при което се използва процентният дял на всеки член на групата по БЕФИТ от обобщената данъчна основа, изчислен като средна стойност на облагаемите резултати през предходните три данъчни години. Преходното правило за разпределение ще улесни установяването на постоянен метод на разпределение, който може да се основава на разпределение по формула с използване на съществени фактори.

2.7. По-подробно в глава II са включени правилата за определяне на предварителния данъчен резултат на всеки член на група по БЕФИТ, като се прилагат правилата, изложени в раздел 2 относно „Корекции на счетоводния нетен доход или счетоводната нетна загуба“, раздел 3 относно правилата за амортизация и раздел 4, отнасящ се до „Правила за времево и количествено определяне“.

2.8. От организационна гледна точка, в съответствие с разпоредбите на глава V, хибридно обслужване на едно гише ще позволи на един член на групата да попълни информационните декларации на групата пред данъчната администрация на една държава членка. С други думи, „подаващото образование“, което по начало е крайното образование майка, ще подава една информационна справка за цялата група по БЕФИТ (наричана „информационна справка по БЕФИТ“) само пред своята данъчна администрация (наричана „орган по подаването“) След това органът по подаването ще сподели цялата съответна информация с другите държави членки, в които групата извършва дейност.

2.9. Данъчните проверки и уреждането на спорове ще останат на национално равнище. В някои случаи може да се наложи проверките да се извършват съвместно в съответствие със съществуващата законодателна рамка. За всяка група по БЕФИТ ще има и „екип по БЕФИТ“, който ще обединява представители на всяка съответна данъчна администрация от държавите членки, в които групата извършва дейност, за обмен на информация и координиране на действията.

2.10. Според предложението на Комисията: „За да може правилата на общата уредба да се прилагат и налагат правилно, държавите членки следва да установят правила за наказанията за нарушение на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива. Тези наказания следва да бъдат ефективни, съразмерни с целта и възпиращи.“

2.11. Предложението на Комисията включва и целеви правила, насочени към хармонизиране на правилата за трансферното ценообразуване в рамките на ЕС, като се гарантира общ подход за намиране на решение на най-често срещаните критични въпроси, свързани с трансферното ценообразуване.

2.12. Целта на новите правила за трансферното ценообразуване е в ЕС да се въведе обща рамка за прилагане на принципа на сделката между несвързани лица. Тази цел се осъществява чрез: i) залагане на принципа на сделката между несвързани лица в правото на Съюза; ii) хармонизиране на основните правила за трансферното ценообразуване; iii) изясняване на ролята и статута на Насоките на ОИСР за трансферно ценообразуване; и iv) създаване на възможност за установяване — в рамките на ЕС — на общи задължителни правила по конкретни въпроси, свързани с трансферното ценообразуване, в рамките на Насоките на ОИСР за трансферно ценообразуване.

2.13. В предложението за директива относно трансферното ценообразуване се потвърждават ключови елементи на анализа съгласно Насоките на ОИСР за трансферно ценообразуване (разграничаване на действително извършените сделки, анализ на съпоставимостта, признати методи на ОИСР за трансферно ценообразуване) и се разяснява как механизмите за извършване на корекции следва да се прилагат в рамките на ЕС, за да се предотврати двойно данъчно облагане.

3. Общи и конкретни бележки

3.1. ЕИСК приветства непрекъснатите усилия на Комисията за създаване на обща уредба за данъчното облагане на предприятията в подкрепа на вътрешния пазар — идея, която винаги е била част от историята на Съюза, като за първи път се появява в документи за политиката на Европейската икономическа общност още през 60-те години на 20-ти век. Тази амбициозна цел се поставя отново и с предложението за БЕФИТ.

3.2. ЕИСК отбелязва, че последните опити на Комисията за разработване на обща данъчна основа в целия ЕС (в предложенията за ОКООКД и ОООКД от 2011 г. и 2016 г.) не постигнаха политически консенсус в рамките на Съвета. Предишният опит е взет предвид при изготвянето на настоящото законодателно предложение както от политическа, така и от техническа гледна точка. В резултат на това в текста са отразени и най-новите развития в данъчното облагане във връзка с глобализацията и цифровизацията.

3.3. ЕИСК оценява факта, че Комисията проведе обществена консултация преди публикуването на окончателния текст на БЕФИТ. Като цяло в рамките на консултациите са получени 123 становища от бизнес асоциации, данъчни консултанти и адвокати. Сред участниците са граждани, големи и малки предприятия, както и представители на академичните среди и научноизследователски институти, неправителствени организации и професионални съюзи.

3.4. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че предложението за БЕФИТ е в съответствие с други неотдавнашни законодателни инициативи в областта на данъчното облагане, например Директивата за административното сътрудничество. Административната система на БЕФИТ, към която се стреми Комисията, действително може да извлече съществена полза от съществуващото и нарастващо сътрудничество между националните данъчни органи.

3.5. ЕИСК подкрепя решението на Комисията да предложи директива на ЕС относно БЕФИТ, тъй като понастоящем наличието на голям брой различни национални правила води до разпокъсаност и несъответствия, което възпрепятства трансграничните дейности поради високите разходи на дружествата за спазването на множество различни правни рамки. Различията между държавите членки създават несъответствия, които може да доведат до данъчно необлагане или до многократно данъчно облагане на една и съща печалба. Следователно законодателна инициатива на ЕС е по-подходяща и по-ефикасна, отколкото многообразни интервенции на национално равнище (принцип на субсидиарност).

3.6. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че споразумението относно втория стълб на приобщаващата рамка на ОИСР/Г-20, одобрено от държавите членки⁽²⁾, може да допринесе за постигането на обща правна уредба за подходящото данъчно облагане на предприятията на вътрешния пазар. За да се постигне действително опростяване и да се намалят разходите, БЕФИТ следва да бъде приведена в съответствие с правилата на втория стълб на ОИСР. Съгласно БЕФИТ обаче от данъкоплатците се изисква да изготвят финансови отчети съгласно счетоводен стандарт, който е в съответствие с правото на ЕС⁽³⁾ (например национални общоприети счетоводни принципи или МСФО).

⁽²⁾ През декември 2021 г. държавите членки единодушно приеха Директивата за втория стълб за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза.

⁽³⁾ Комисията следва да обърне специално внимание на въздействието на БЕФИТ върху консолидирането на данъчната основа на предприятията чрез използването на общоприети счетоводни принципи, приложими в държава извън ЕС.

3.7. ЕИСК отбелязва, че с БЕФИТ успоредно ще функционират три набора от правила: националната рамка за определяне на приходите, системата по втори стълб и системата БЕФИТ. Подобна несъгласувана рамка би могла да се превърне в тежест за малките държави членки с много ограничен административен капацитет, особено когато седалището на голяма група се намира в малка държава членка.

3.8. ЕИСК отбелязва, че макар корекциите на финансовите отчети съгласно БЕФИТ да са по-ограничени от корекциите по втори стълб, не са налице специални правила или стимули за иновационни дейности или специфични отрасли. Например все още не е ясно дали схемите за иновации и патентните кутии, предлагани от някои държави членки, ще бъдат запазени, което потенциално ще намали конкурентното предимство на ЕС.

3.9. ЕИСК отбелязва, че съгласно член 48, параграф 2 от предложението за БЕФИТ⁽⁴⁾ държавите членки ще имат право да добавят увеличения на данъчната основа, данъчни приспадания или данъчни стимули към отнесените части, което би могло да доведе до диференцирано данъчно облагане на корпоративните печалби в различните държави членки. Въпреки че ЕИСК признава значението на предоставянето на известна свобода на действие на държавите членки, подобна разширена гъвкавост би могла да подкопае целите за опростяване, преследвани с предложението за БЕФИТ.

3.10. ЕИСК счита, че възможността за компенсиране на трансгранични загуби в група по БЕФИТ ще изисква разяснения относно: i) времевите ограничения за пренасяне в бъдещи/предходни година; ii) съвместното съществуване с втория стълб. Чрез обобщаване БЕФИТ ще позволи трансграничните загуби в една държава членка да бъдат приспаднати от печалбите в друга държава членка, но това може да се окаже в противоречие с допълнителния данък по втори стълб, за да се гарантира ефективна минимална данъчна ставка от 15 %.

3.11. ЕИСК отбелязва, че личните данни, като например информацията за дяловите участия в група по БЕФИТ, могат да бъдат обработвани от данъчните администрации за целите на прилагането на глава IV от предложението, както и за целите на разглеждането и постигането на консенсус относно съдържанието на информационната справка по БЕФИТ и обработката и оценката на индивидуалните данъчни декларации съгласно глава V. ЕИСК препоръчва всяко обработване на данни, свързано с рамката на БЕФИТ, да се извършва в съответствие с принципа за „свеждане на данните до минимум“, залегнал в ОРЗД, като събирането на лични данни се ограничава до това, което е пряко приложимо и необходимо за постигане на конкретните цели на предложението за БЕФИТ, а данните се съхраняват само за минималния период, необходим за изпълнението на тези цели.

3.12. ЕИСК изразява съгласие с Комисията относно необходимостта от изясняване на няколко понятия и въпроси, свързани със законодателството в областта на трансферното ценообразуване, което ще направи правната рамка по-сигурна и предвидима. Това би могло да намали разходите на МСП за привеждане в съответствие в ежедневието им дейности, както и потенциално да намали процесуалните и съдебните разходи, които значителен брой предприятия правят годишно. Във връзка с това си заслужава да се отбележи, че някои от целите на предложението на Комисията вероятно могат да бъдат постигнати и чрез подобряване на Директивата относно механизми за разрешаване на спорове във връзка с данъчното облагане и че все още не е ясно как други големи юрисдикции на трети държави ще се отнесат към новия подход на ЕС към правилата за трансферното ценообразуване.

3.13. Във всеки случай ЕИСК счита, че би било полезно да се възстанови Съвместният форум по трансферното ценообразуване, за да се улесни откритата дискусия относно необходимостта от по-добро решаване на споровете относно трансферното ценообразуване в ЕС.

3.14. ЕИСК споделя мнението на Комисията, че би било полезно да се направи оценка на прилагането на директивата пет години след влизането ѝ в сила, което би помогнало да се осигури време и необходимата помощ на държавите членки за правилно прилагане на новата уредба и за изменение на законодателната рамка, ако е необходимо. В това отношение е от решаващо значение държавите членки да си сътрудничат и да обменят информация за бъдещото функциониране на системата.

3.15. Планираната от Комисията мониторингова дейност във връзка с ефективността и ефикасността на БЕФИТ също изглежда полезна и ще се отнася до въвеждането и първоначалните оперативни разходи по БЕФИТ, броя на групите дружества, обхванати от задължението за прилагане на предложената директива, и броя на дружествата, доброволно избрали да я прилагат, както и до промените на разходите за спазване на изискванията и броя на споровете във връзка с двойно данъчно облагане.

⁽⁴⁾ Член 48, параграф 2 от предложението гласи: „Освен корекциите по параграф 1 всяка държава членка може да предвиди увеличаване или намаляване – чрез допълнителни отчетни обекти – на частта, отнесена към членовете на група по БЕФИТ, които са местни лица за данъчни цели или имат място на стопанска дейност в тази държава членка.“

3.16. ЕИСК подчертава значението на внимателната оценка на разходите за спазване на изискванията и административната тежест за всички участващи дружества, за да се разберат действителните ползи от новата уредба за предприятията в цяла Европа.

3.17. ЕИСК отбелязва, че Комисията счита, че БЕФИТ е „значима също така от гледна точка на собствените ресурси, както е посочено в съобщението от 2021 г., озаглавено „Следващото поколение собствени ресурси за бюджета на ЕС“. Въпреки това дългият и несигурен законодателен процес, пред който е изправено предложението за БЕФИТ, всъщност затруднява оценката на размера на наличните ресурси, които могат да бъдат използвани съгласно главите за собствените ресурси и кога ще бъдат налични такива допълнителни ресурси.

3.18. За да се гарантира подходяща координация между БЕФИТ и конкретните национални разпоредби относно данъчното облагане, приложими в някои държави членки за субектите на социалната икономика, като кооперациите и социалните предприятия, ЕИСК призовава в БЕФИТ да се признае съществуването на такива специални фискални правила. Пример в това отношение е възможността за приспадане на печалбите, депозирани от кооперациите и кооперативните групи като резерви, които не могат да бъдат разпределени между членовете, докато дружеството извършва дейност или дори след прекратяването му. Друг случай е възможността за приспадане на ползите или дивидентите, разпределяни от кооперациите на техните членове пропорционално на взаимоотношенията им на взаимно подпомагане. Подобен подход би бил в съответствие със Съобщението на Комисията от 9 декември 2021 г. (План за действие за социалната икономика) и Препоръка № 1344 на Съвета от 27 ноември 2023 г. (Препоръка на Съвета относно разработването на рамкови условия за социалната икономика).

Брюксел, 24 април 2024 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Oliver RÖPKE